

ciële gevolgen van de vordering van de koopvaardijvloot voer de regering in een dichte mist. Trouwens, bij die vordering was in juni '42 wel aangekondigd dat een Scheepvaartfonds opgericht zou worden, maar de tweede helft van '42 en het gehele jaar '43 verstreken zonder dat dat fonds tot stand kwam (het werd pas in april '44 opgericht). Keller liet niet los. Eind '43 verscheen hij weer in Londen, waar zijn cijfers nu wèl geaccepteerd werden, en toen kon bereikt worden dat de *charter*-huren met ingang van 1 juni '44 met in totaal £ 1 mln per jaar verhoogd werden – dat betekende slechts dat het verlies dat de regering leed, kleiner werd, maar niet dat het verdween.

Over dat verlies was van den Broek, nadat hij in december '42 de portefeuille van financiën van Albarda overgenomen had, zich al begin '43 zorgen gaan maken. Niet verantwoord achtte hij het dat Kerstens aan de zeelieden uit het Scheepvaartfonds wachtgeld en pensioenen toegezegd had terwijl men niet bij benadering wist of dat fonds die last zou kunnen dragen. Begin maart '43 viel hij Kerstens op dit punt scherp in de ministerraad aan. Kerstens werd toen in bescherming genomen door van den Tempel die er van den Broek op wees dat men in de zomer van '42 een staking der Nederlandse zeelieden in de Verenigde Staten (een staking die, ware zij doorgegaan, schade zou hebben berokkend aan Nederlands naam) alleen maar had kunnen afwenden door de zeelieden een wachtgeld- en pensioenregeling te beloven.

In september '43 kwam van den Broek op de zaak terug. 'Wij varen', zei hij in de ministerraad, 'anderhalf maal zo duur als de Noren, duurder dan elk ander land, misschien zelfs duurder dan de Amerikanen. Dit is niet te aanvaarden. De Engelse reders sluiten met 6% dividend; daartegenover staan de grote verliezen bij de Nederlandse koopvaardij.'¹ Kerstens ontkende prompt dat daarmee een juist beeld van de situatie gegeven was, 'maar', schreef van Lidth 's avonds in zijn dagboek,

'hij blijft in gebreke, zelf cijfers te verschaffen en beweert dat de achterstand komt omdat de Engels en Amerikanen geen afrekening geven. Hij heeft waarschijnlijk niet geheel ongelijk, maar het gehele beeld is onrustbarend en Kerstens heeft niet het vertrouwen dat hij de materie meester is.'²

Gerbrandy stelde twee weken later voor, dat een commissie benoemd zou worden om 'de stand van zaken op te maken' – dat denkbeeld werd door Kerstens, die er diep door gekwetst werd, afgewezen. Deze beloofde dat hij 'tegen 1 januari [1944]' zijn ambtgenoten precies zou inlichten hoe de zaak

¹ Ministerraad: Notulen, 21 sept. 1943. ² Van Lidth: 'Dagboek', 21 sept. 1943.